

NATO'NUN
UKRAYNA
OPERASYONU

KURTULUŞ
SOSYALİST DERGİ
YAYINLARI

KİTAP DİZİSİ: **36**
MAYIS 2022
1 TL

KURTULUŞ
SOSYALİST DERGİ
YAYINLARI

internet: <http://kurtulussosyalistdergi.awardspace.info/>
erişim: <https://kurtulussosyalistdergi.blogspot.com/>
e-posta: kurtulussosyalistdergi@gmail.com

enternasyonalist strateji ve politikalara hizmet edip etmediği, emperyalizmin politikalarını kolaylaştırıp kolaylaştırmadığı gözetilmelidir. Böyle bir çizgi savunulmadan enternasyonalist bir merkez de oluşturulamaz. Bugün böyle bir enternasyonalist merkez ve politikanın bulunmaması, halkların emperyalizmin politikalarına daha kolay yedeklenmesine yol açıyor. Ukrayna meselesindeki tutumlar da ya soyut bir insan hakları perspektifiyle emperyalist politikalara yedeklenmeye ya da 'önleyici' olduğu ileri sürülen bir işgal operasyonunun antiemperyalizm olarak savunulmasına kadar varabiliyor.

Savaşın her iki tarafını haksız bularak mahkûm etmekse –kendisini enternasyonalist bir politikayla somutlayamadığı sürece– ya ilk ya da ikinci kategorideki politikalara benzeşme tehlikesini içermektedir. Emperyalist kapitalizmin dünya egemenliğinin ve onun savaş örgütünün karşısında kararlı ve tutarlı bir şekilde durabilecek tek maddi güç işçi sınıfı ve onun enternasyonalist örgütlenmesi, uluslararası işçi hareketidir. Enternasyonalizm sadece maddi düzeyde örgütlenmeyle değil, aynı zamanda ve de öncelikle hem sınıf savaşımında hem de ulusal sorunda tutarlı komünist ideolojik-politik tutumla temsil edilebilir. İşçi sınıfının ideolojik ve örgütsel bağımsızlığı taviz verilmeden titizlikle korunduğu ölçüde, emperyalizm karşıtı saflarda kimlerin hangi tutarsızlık ve kararsızlıklarla yer aldığı tali bir konu haline dönüşecektir.

Enternasyonalist çizginin somut biçimde varlığı, güncel politik olaylar karşısında alınacak komünist tutumla mümkün hale gelecektir.

Rusya NATO'nun kendisini kuşatan ilerlemesini durdurmak amacıyla Ukrayna'ya operasyon başlattı. Ancak gelişmeler Rusya'nın amacının tersi yönünde oldu. NATO tarihinde hiç olmadığı kadar güçlendi, kendi birliğini sağlamlaştırdı, genişledi, etkinliğini dünyanın en uzak köşesine kadar uzattı. Avrupa Birliği'nin NATO dışındaki seçeneği olarak Avrupa Ordusu girişimi rafa kalktı. Yüzlerce yıllık tarafsızlıklar terk edildi, militarizm tırmandı. İsveç ve Finlandiya NATO üyeliğine başvurdu; İsviçre, Moldova sıraya girdi. Almanya ve Japonya'nın 2. Emperyalist Paylaşım Savaşı sonrası anayasal askeri sınırlamaları bir kenara bırakıldı. Atlantik örgütü NATO ilişkilerini Japonya'ya, Pasifik'e kadar yaygınlaştırdı, geliştirdi.

Berlin Duvarı'nın soğuk savaşın sonunu simgeleyerek yıkılmasından bu yana herhangi bir güncel politik gelişmenin doğru şekilde ve bütün boyutlarıyla anlaşılabilmesi için söze sosyalizmin yenilgisiyle başlamak bir zorunluluk oldu. Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtı ve sonrasında gelişmeler karşısında doğru bir tutum geliştirebilmek için de olayların başlangıcını sosyalist sistemin ve onun belirleyici aktörü Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) çöküşünden başlatmak gerekiyor.

Sosyalizmin çöküşüyle başlayan küreselleşmecî ve halen içinde bulunduğumuz çatışmacı dönemlerin belirleyici ve benzer özellikleri bulunmaktadır. Bunlar, emperyalizmin yeni açılan sahalara doğru ilerlemesi, nispeten özerk, daha bağımsız ve ulusal temelde davranma eğilimi gösteren rejimlerin teslim alınıp daha çok işbirliğine ve teslimiyete zorlanması, nihayetinde çökertilmeleridir.

1990'lara doğru artık hayli yol almış olan Çin'deki kapitalist üretim ilişkileriyle birlikte Doğu Avrupa ile Rusya'nın ve eski Sovyet Cumhuriyetleri'nin de kapita-

lizme yönelmeleri üretimin dünya ölçeğinde uluslararasılaşmasını mümkün kıldı. Sosyalizmin çöküşü, işçi sınıfının politik ve örgütsel mevzilerini kaybederek içine sürüklendiği yenilgi koşulları, emperyalizmin silah ve orduları öne çıkarmaksızın ilerleyebileceği geniş bir alan açmıştı. Eski rejim kadrolarından ya da işçi sınıftan gelen ve artması muhtemel tepkiler işbirlikçi rejimleri finanse etmek yoluyla beslenen toplumsal rızayla bastırıldı. Küreselleşme stratejisinin başlangıcında duvarın yıkılmasından hemen sonra başlayan Yugoslavya iç savaşı (1991), Birinci (17 Ocak 1991 - 28 Şubat 1991) ve İkinci (20 Mart 2003) Körfez Savaşları, Afganistan operasyonları (Ekim 2001), “artık barış ve uzlaşmanın egemen olacağı, sınıf savaşına gerek kalmadığı” yalanına karşın şiddetin ve militarizmin hiç gündemden düşmediğini gösterdi. Şiddet ve savaş politikaları bu dönemde de barışçıl ve diplomatik olanlarına eşlik etmeyi sürdürdü. ABD, yeni iktidar olan rejimleri, Yeltsin’leri, Şevardnadze’leri işbirlikçi ve uzlaşmacı yöntemlerle destekleyip finanse ederken, Irak’ın başına indirdiği sopayla da kendi otoritesi dışında hareket edilemeyeceğini bütün dünyaya duyuruyor, emperyalist kamptaki jandarmalığını sorgulayanları ‘kibarca’ hizaya getiriyordu.

Eskinin yerine ikame edilen bu yeni işbirlikçi siyasal sistemlerin kadroları bizzat sosyalist sistemin sorunlarına çözüm olarak seçtiği politikalar içinde yetişmiş, boy vermişlerdi. Sosyalizmin sorunlarına, bilimsel sosyalizmin değil de piyasa ekonomisinin araçları ve politikalarıyla çözüm aranması, sistemin çöküşüne neden olacak çatlaklara saplanan birer kama gibi sorunları daha da büyütüştü. Dolayısıyla bu sorunlar, komünist bir alternatifi yokluğunda, kaçınılmaz bir çöküşe yol açtılar. Çöküşe neden olan çözümsüzlüklerin çaresi, piyasa ekonomisinin yöntemlerinden de ötede, kapitalizme dönüşte arandı. Ekonomik, politik ve ulusal sorunların aşılması için tercih edilen araçlar, sosyalizmin tasfiyesine kadar ilerledi. Hâlbuki kitlelerin sorunlarını idare etmek ve yönetmek yani günü kurtarmak dışında bir mahareti olmayan kapitalizmden, nedeni olduğu sorunların çözümünü beklemek eşyanın tabiatına aykırıydı! Ekim Devrimi’nin bu temel dersinin birkaç kuşak sonra unutulabilmiş olması, işçi sınıfının politikanın aktif öznesi olmaktan çıkmasının sonucuydu. Kitlelerin kendi yanlışlarından öğrenerek onları düzeltme haklarını ortadan kaldıran bir sistemin ideolojik hafızayı canlı tutabilmesi, komünist çizgiyi sürdürmesi mümkün olmamıştı.

Küreselleşme ve içinde yaşadığımız küreselleşme sonrası çatışma döneminin olanaklı hale gelmesi, iki kutuplu dünyanın ortadan kalkmasıyla başlayan bir dizi gelişmenin ürünüdür. Çatışmalar, savaşlar, işgaller ve hatta bir nükleer savaş ola-

emperyalizm korkusu ve Rus şovenizmiyle esir aldığı Rus halkını ne de emperyalizm Rusya umacısıyla korkuttuğu dünya halklarını sonsuza kadar bu cendere içinde tutabilecektir.

Ukrayna savaşı ile birlikte dünya kamuoyu, siyasi hareketler, savaşın ve savaşan tarafların niteliği hakkında farklı görüşlerle çeşitli kamplara ayrıldılar. Emperyalist propaganda çizgisi, sorunun kaynağını, Rusya’nın Asyatik, despot, insan haklarına aykırı diktatörlüğünde görüyor. Bütün dünyadaki sağcılık için bu gerekçe tek başına ikna edici oluyor. Emperyalizmi sadece işgal ve saldırganlıkla eşitleyen bir tür solculuk ise, Rusya’nın ilk saldıran taraf olmasına bakarak haksızlığına hükmediyor ve Rusya’yı emperyalist olmakla suçluyor. Çin ve Rusya, ABD ve AB ile emperyalizmde eşitleniyor ve bütün emperyalist savaşlar haksız olduğundan her iki tarafa birden karşı çıkılıyor! Oysaki ilk saldıran olmasına bakarak, emperyalizmin hedefinde olan Rusya’yı, emperyalist Batı ile eşitlemek, mızrağın sivri ucunu boşa sallamaktır.

Diğer yanda, emperyalizme karşı durmak gerekliliğini Putin yönetimine ve Rusya’ya her koşulda destek kolaylığıyla eşitleyerek tutum almayı savunanlar da var. Bunlar, Rusya’nın Ukrayna’daki askeri harekâtını ve işgalini zorunlu ve meşru görmeye, hatta desteklemeye kadar işi vardırıarak, NATO’nun yayılmasına karşı durabilmenin ideolojik, politik ve hatta askeri olanaklarını heba ediyorlar.

Rusya’nın Ukrayna’daki ‘önleyici’ işgali, emperyalist yayılmayı gerçekten durdurabilecek halkları uzaklaştırmaya, emperyalizmin cephesine itmeye yarıyor sadece! Başta Ukrayna halkları olmak üzere dünya işçi sınıflarının, halklarının emperyalizme karşı ortak tutum olanaklarını boşa çıkartıyor. Üstüne üstük halkları emperyalist cepheye teslim ediyor. Buna karşılık, emperyalizmin ‘uzun yürüyüşünün’, yayılmacılığının her koşulda Ukrayna’ya ve daha ötesine geçeceği, Rusya’nın operasyonunun bahane olduğu ileri sürülebilir ve bu iddia bir ölçüde haklıdır da. Ama her şeye karşın bu operasyon başlatılmasaydı, başta emperyalist ülke halkları olmak üzere dünya halklarının cepheleşmesi bambaşka bir şekilde gerçekleşebilirdi. Hadi diyelim işler yine de kötü gittiğinde, belki elli yılda alacağı yolu beş günde geçip gitmezdi emperyalizm!

Savaş karşısındaki tutum tek bir ölçüte göre saptanmalıdır: Tutum almanın ölçütü, bu tutumun işçi sınıfının mücadele ve örgütlenmesine hizmet edip etmediği, genel olarak demokrasi ve sosyalizm mücadelesi için politik koşulları olumlu yönde geliştirip geliştirmediğidir. Hâlihazırda dünya işçi sınıfının ve emekçi halkların çıkarlarının cisimleştiği bir politik merkez bulunmasa da, alınan tutumun

savaşına sahne olabilecek ve bu nedenle de bataklık olarak tanımlanan Ukrayna müdahalesini kıskırtmış oldu.

Çin ve Rusya'nın kendilerine yönelik tehdit algılaması sonucunda geliştirdikleri mecburi ittifakları, sahip oldukları kapitalist ekonomilerini talandan kurtararak emperyalist basıncı dengelemeyi amaçlıyor. Çin Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Wang Wenbin, NATO zirvesinden Çin'e yapılan Rusya'ya kınama çağrısına "NATO'nun hiçbir zaman dünyanın barış ve güvenliğine katkı sunmadığını" söyleyip "savaşı başlatanın NATO olduğu" biçiminde bir yanıt verirken bu gerçeği ifade ediyordu. Nasıl ki Suriye savaşı Rusya ya da İran'a yönelik savaşın bir ara durağı ise, Çin, Rusya'ya yönelik harekâtın kendisinden bir önceki durak olduğunu biliyor. Şimdilik "NATO'nun Rusya'yla yeni bir soğuk savaş yerine diyalog kurması gerektiğini" söylemekle yetiniyor. Çin ve Rusya'nın geliştirdiği ittifak ve özellikle Çin'in ekonomik gücü, ABD'nin etki alanında bulunan birçok ülkenin daha özerk politikalara yönelmelerine imkân sağlıyor. Türkiye'deki tek adam rejiminin emperyalizme kafa tutmaya varan özerk davranışlar ve tutumlar içine girebilmesi de bu dengelenmenin bir sonucu olarak gelişti. Suriye savaşının ikinci yarısında 'eksen kayması' yaşamaya başlamasının, NATO üyesi olmasına karşın Rusya ile S-400 anlaşması yapmasının arka planında bu gelişmeler bulunuyor. Ukrayna krizi içinde Finlandiya ve İsveç'in NATO'ya üyelik talebini Batı'yla arasındaki sorunlarda ve içinde bulunduğu ekonomik darboğazda pazarlık konusu yaparak her türlü krizi fırsata çeviren tüccar siyasetçi iktidar, kendi niteliğini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Belli ki uzun yıllar sürebilecek ve içinde bir dünya savaşından dünya devrimine kadar birçok potansiyeli barındıran Ukrayna krizi ile başlayan bu yeni dönem, hiçbir ülkenin başladığı yerde bitiremeyeceği dinamikleri harekete geçirecektir. Cepheler değişecek, çelişkiler derinleşecek, kriz artacaktır. Emperyalist ülkelerdeki uluslar ve halklar şimdi Rusya karşısında ya da yanında olsalar da, en nihayetinde kapitalist dünya ekonomisinin bir bütün olması nedeniyle, ambargoların ve çatışmaların olumsuz etkilerini yaşayacaklardır. Daha şimdiden bütün dünyada enflasyon yükseldi ve gıda krizi baş gösterdi bile! Bu durumda emperyalizm Ukrayna kartını sadece Rusya'ya karşı kullanmış olmuyor. Bu savaş dünyanın bütün halklarına, işçi sınıflarına karşıdır. Bir üçüncü dünya savaşını tetikleyecek hamleler yapmakta olan ABD, Ukrayna'daki Nazi artığı işbirlikçileri ön cephede kullanıp Ukrayna halkını da savaş esiri yaparken, bütün emperyalist kampı ve ne yazık ki emperyalist ülke halklarını arkasına almayı başardı. Ama ne Putin Rusya'sı

sılığı ile karşı karşıya kalınmasının nedeni, sosyalizmin yıkılmasının önünü açtığı emperyalizmin bütün dünya ölçeğinde mutlak egemenliği olanağının her türlü yöntem kullanılarak inşa edilmek istenilmesidir. Küreselleşme politikaları işlevsizleştiginde emperyalizm, hedef aldığı coğrafyalardaki rejimleri düşmanlaştırıp çatışma ve savaşları öne çıkararak dünyanın geri kalanını daha fazla teslimiyete zorlamaya başladı. Bu noktada, dünyadaki çatışma ve gerilimlerin yeni türden bir *iki kutupluluk* eksenine oturmaya başladığını, Ukrayna savaşının temel neden olarak da emperyalizm ve karşısında yükselen cephe arasındaki çatışmadan kaynaklandığını belirtmek gerekir. Küreselleşme döneminden farklı olarak şimdi açık hedef haline getirilen Rusya ile bir sonraki esas hedef olduğuna kimsenin kuşku duymadığı Çin, uluslararası sermayeye açtıkları pazarları ve geliştirdikleri işbirliklerine karşın daha çok teslimiyet dayatmasına direnç göstermektedirler. Üstelik gelişmekte olan ve bağımlı ülkelere farklı bir alternatif sunan Çin sermayesi, emperyalizmin egemenlik alanının altını oymaktadır. Bu nedenle daha fazla askeri müdahalenin ve çatışmanın yaşanmasının kaçınılmazlaştığı, hatta dünya savaşının konuşulmaya başlandığı bir aşamaya girilmiştir.

Ne yazık ki kitlelerin umut olarak sarıldığı sosyalizm yenilmiş, insanlığa vaat ettiği gelecek çalınmıştır. Emperyalizm işgal ve yayılmasını şimdi demokrasi bayraktarlığı altında sürdürmek istiyor. Oysaki ufku ancak günü kurtarmakla sınırlı kapitalizmin ve emperyalist politikaların ne insanlığa ne de yaşanan sorunda Ukrayna halkına sunabileceği hiçbir çözümü yoktur! Birebir örtüşmemekle birlikte yine de benzetmek gerekirse, Türkiye'de yaşanan her türlü sorunun son yirmi yıldır yöneticisi, son ekonomik krizin de doğrudan sorumlusu olan AKP iktidarının bu sorunların çözümüne tekrar aday olabilmesi gibi, kapitalizm de, varlığının neden olduğu sorunları çözmeye aday olarak, gerçekte emperyalist bağımlılık ve sömürü zincirlerini iyice sıkılaştırmak peşindedir. Kuşkusuz kapitalizmin en iyi yaptığı şey demokratik talep ve hareketlerin, toplumsal dinamiklerin enerjisini kendi ömrünü uzatmak için istismar etmektir. Ukrayna halkının milliyetçi duygu ve talepleri de NATO'nun yayılmacı emelleri için istismar edilmekte, kullanılmaktadır. Geçmişte sosyalizm umacısıyla halkları korkutarak kendisini dayatan işgalci ve sömürgeci emperyalizm, bugün de Rusya Federasyonu'nun şoven ve milliyetçi politikalarının açtığı tahribatın izinden giderek hızla ilerlemektedir. Rusya Federasyonu'nun, NATO'nun kendi sınırlarına doğru yayılmasını durdurmakla gerekçelendirdiği ve 'önleyici' bir hamle olarak savunduğu askeri operasyonu, emperyalizmin, bütün günah ve suçlarına karşın, Ukrayna ulusunu ve

özgürlüklerini korumak gerekçesiyle öne çıkabilmesine ve peşi sıra benzer konumdaki ülkelerin NATO'ya üyelik kuyruğuna girmesine ortam hazırlamış, meşruiyet sağlamıştır.

Kapitalizme geri dönmüş ve belli sınırlar içinde emperyalizmle işbirliği içine girmiş olması Rusya'yı emperyalizmin saldırılarından ve ilerlemesinden kurtarmamıştır. Putin liderliğindeki Rusya Federasyonu, niyeti ve amacı ne olursa olsun, ideolojik ve psikolojik ortamın, bütün dünyayı etkisine alacak biçimde, emperyalizmden yana dönmesine hizmet eden politikalara başvurmuştur. Üstelik "istila" ya da "işgal" olarak nitelenen askeri operasyonu nedeniyle bizzat kendisi "emperyalist" olmakla, "emperyalist işgalcilik" ile suçlanmaktadır. Emperyalizmin kışkırtmalarına, 2014'ten bu yana yaptığı hazırlıklara ve Rusya'nın hilafına NATO'yu burnunun dibine sokmasına karşılık olarak başlatılan askeri operasyon, NATO'nun durdurulmasını sağlamadığı gibi, aksine daha da hızlandırmıştır. NATO'nun fiilen ilerlemesi ve Rusya'yı çevrelemesi, oluşan Rusya karşıtı uluslararası ortamda daha da mümkün hale gelmiştir.

SSCB döneminde, ulusal meselelerde çözümü engelleyici, geciktirici özelliklere sahip yanlışlar yapılmıştır. Ama bunlar, kapitalizme dönmüş Rusya'nın egemen ulus milliyetçiliğiyle işlediği suçlardan niteliksel olarak farklıdır. Geçmişte SSCB döneminde yapılan hataların düzeltilebilmesi mümkünken, bugün Rusya'nın emperyalizm karşısında, milliyetçilikten farklı tutarlı bir duruş sergilemesini beklemek mümkün değildir. Emperyalizmin saldırısı karşısındaki Rusya Federasyonu'nun, kendi sınırları içindeki ülkelerden başlamak üzere, daha eşitlikçi ve demokratik ilişkiler geliştirmek yerine, Rus milliyetçiliğiyle gerekçelendirilen Ukrayna operasyonuna girişmesini antiemperyalizm olarak sunmak, olsa olsa kendi ayağına kurşun sıkmaktır.

Rusya'nın, emperyalizmin provokasyonu doğrultusunda başlattığı askeri operasyonu, Putin'in Ukrayna ulusunu tanımayıp yok sayan açıklamalarıyla gerekçelendirildiği gibi, başkent Kiev'e de yönelmişti. Diğer yandan, Rusya tarafı, özellikle İstanbul görüşmeleri sonrasında, Kiev'e ya da Ukrayna'nın bütününe yönelik işgal hedeflerinin olmadığını, amacın Rus nüfusun yoğunluklu olduğu ve Ukrayna'dan ayrılıklarını ilan eden Donetsk ve Luhansk bölgelerini "Ukrayna yönetiminin zulmünden, Neonazi çetelerin teröründen, soykırımdan" korumak olduğunu belirtiyordu. Bu çelişkili açıklama ve eylemleri, Rusya'nın amacı ve niyetleri hakkında şüphelerin artmasına ve dünya kamuoyunun Rusya'nın aleyhine dönmesine neden oldu. Oysaki harekâtın başlangıcından bu yana esas belirleyici fak-

caretin ve ekonominin kurallarıyla engellenemeyecek bir güce dönüştü. Çin üzerine yapılan değerlendirmelerin çeşitliliği onun bir işçi devleti olduğundan sosyalizmin gerçek ve tek temsilcisi olduğuna, kapitalist olduğundan yeni emperyalist güç olup dünya liderliğine soyunduğuna kadar uzanıyor. Artıkdeğerin, işçi sömürsünün ve sermaye birikiminin, borsanın ve uluslararası ticaretin bu derece gelişkin ve yaygın olduğu bir ekonomik-toplumsal formasyonu kapitalizmin dışında tanımlamak ne derece mümkündür, tartışılabilir! Fakat tartışma, Çin'in kapitalizminden öte emperyalist nitelikte olup olmadığında odaklanmaktadır.

Emperyalizm, eşitsiz ilişkilerin zor aygıtları ve güç kullanarak kurulması ve devam ettirilmesidir. Çin'in emperyalizmin hilafına genişleyici politikalar yürütmemesi, emperyalizmin doğası gereği tekel kârlarının korunması refleksini devreye sokmuştur ve doğrusu bunun dışında bir tepki beklemek de emperyalizm tanımıyla çelişir. Eğer bu eşitsiz ilişkileri bütün dünya sathında ya da söz konusu bölgeler çerçevesinde güvenceye alacak gelişkinlikte militarist aygıtlarımız yoksa, tek başına gelişmiş bir kapitalizmin emperyalist ilişkiler içinde kendine yer açması mümkün olmaz. ABD ve NATO öncülüğündeki emperyalist dünya, gelişmelerin bu aşamaya gelmesine imkân vermeden, bu iki ülkeyi kuşatıp denetlemeye, mutlak egemenlikleri altına almaya çalışıyorlar. Çin ve Rusya'nın birbirlerinin eksiklerini tamamlayarak karşılıklı dikilmesinden önce onların aralarındaki çatlakları büyütme, en azından bu ülkelerle çeşitli düzeylerde ilişkiler geliştirmekte olan diğer ülkeleri onlardan kopararak kendi ekonomik, politik ve askeri organizasyonlarıyla bağlantılandırmak istiyorlar.

Çin'in ekonomik gücü, dünyanın çeşitli bölgelerine, hemen hemen her bölgede farklı ülkelere sermaye yatırımları yapabilmesine imkân vermektedir. Rusya'nın böyle bir ekonomik gücü bulunmasa da sosyalist dönemin mirasına yaslanan askeri kapasitesi ile emperyalizmin doğrudan çatışmayı göze almaktan çekindiği bir hedefdir. NATO üyeliğine başvuran Gürcistan'ın ayrılıkçı Osetya'ya karşı giriştiği savaşa müdahale eden, Suriye'nin parçalanarak işbirlikçi bir yönetimin atanması hamlesine aktif olarak karşılık verip mevzilerini korumayı başaran Rusya, aslında şimdi de Ukrayna testine tabi tutulmaktadır. 2014 yılında Ukrayna'daki seçimleri kazanan Rusya yanlılarına yönelik Batı destekli darbenin ardından Rusya Kırım'daki bağımsızlık referandumunu desteklemiştir. Ukrayna'dan ayrılan Kırım'ın Rusya'ya katılması, o aşamada, bugünkü gibi bir savaşa yol açmamıştır. O tarihten bu yana Batı ve NATO, bölgeye askeri yığınak ve tatbikatlar yaparak Rusya'yı sıkıştırmaya devam etti ve en sonunda uzun süreli bir yıpratma

Bugünkü savaşların, sömürünün sorumluları kapitalist dünyanın emperyalist efendileridir ve bunlar karşısında Rusya'nın yaptığı en büyük hata, emperyalistlerin eylemi ile kendisinininki arasındaki farkı iyice silikleştirmek, benzeştirmek ve nihayetinde ayırıştırılmalarını imkânsız kılmaktır. Emperyalist dünyanın karşısında sağlam ve tutarlı bir duruş sergileyememesinin ötesinde, Rusya, dünya demokratik güçlerini zayıf düşürmüş, işçi sınıflarının ve halkların birlik ve dayanışmasını güçleştirmiştir. Fakat Rusya'nın bu hatasına bakarak onu, ABD ve AB ile yani emperyalist kamplarla bir tutmak, emperyalizmin ulusal sömürü ve baskısını dünya çapında yaymaktan başka işe yaramaz. Mızrağın sivri ucu her koşulda emperyalizme yöneltilmelidir.

NATO'NUN KARŞISINDAKİ CEPHENİN NİTELİĞİ SORUNU

Sovyetler Birliği'nin çöküşü, sosyalizmin yeraltı ve yerüstü bütün zenginliklerinin, sanayi tesislerinin özelleştirilerek Sovyet halklarından alındığı bir kargaşa dönemine yol açmıştı. Bu dönemde ortaya çıkan oligarklardan bir kısmı yeni sahip oldukları servetlerini güvenceye kavuşturabilmenin imkânlarını ancak devletin yeniden işlerlik kazanmasıyla mümkün görmüşler ve Putin çevresinde kümelenen bu oligarklar, yönetici elitlerle birlikte diğerlerini tasfiye edip, kaynakların bir kısmını devletin ve ordunun finansmanına ayırmışlardı. En nihayetinde Sovyetlerden geriye kalan Rusya'da, ekonomik olarak kimin ayakta kalacağına devletin karar verdiği bir tür kapitalizm şekillendi. Kargaşanın, ekonomik yıkım, açlık ve işsizlik döneminin bitmesi, Rus halkının Putin şahsında şekillenen devlete güvenini ve desteğini sağladı. Çeçen sorununun şiddetle çözüldüğü, ekonomik krizin devletin işlerliğinin sağlanmasıyla atlatıldığı bu dönemde Putin, Batı'yla ilişkilerinde hiçbir şeyi, ne AB'yi ne de NATO'yu gündem yapmadı. İktidara geldiği ilk yıllarda içeride hayati sorunlarla uğraşırken emperyalist Batı ile de işbirliği arayışları içindeydi ve NATO'yu bir tehdit olarak nitelmediği gibi bu emperyalist saldırı örgütüne katılma talebinde dahi bulunmuştu! Bu dönemde eskiden sosyalist blok içinde sayılan Doğu Avrupa ülkelerinden birçoğunun NATO ya da Avrupa Birliği'ne üyeliklerine de engel olmadı, aksine destekledi.

Kapitalist ve rekabetçi bir odak olarak Çin ise, dünyanın birçok ülkesi için artık emperyalist Batı karşısında başka bir seçenek olmaya başladı. Sosyalizm ve sosyalist ekonominin kuruluşu döneminde Sovyetler Birliği'yle yaşadığı sorunları tıpkı sosyalizm ideali gibi geride bırakan Çin, Rusya ile müttefiklik ilişkisini gözetecek, dünya pazarlarına ve doğal kaynaklara daha fazla nüfuz ettikçe, sadece ti-

tör, hangi tarafın iddialarının doğru olduğu ve tabii ki bu doğrunun kitlelere ulaştırılabilmesiydi. Harekâtın Çarlık ve imparatorluk dönemine özlem belirten açıklamalarla başlamış olması, Rusya'nın dünya kamuoyunu yanına kazanması açısından işini hiç de kolaylaştırmadı, zorlaştırdı.

Rusya yönetimi, "Donetsk ve Luhansk yönetimlerinin daveti"ne istinaden operasyona başladığını söylerken, aynı zamanda NATO'nun Ukrayna'yı içerecek şekilde genişlemesini engellemeyi amaçladığını belirtiyor. Birbiriyle çelişen bu iki gerekçe, beğenelim ya da beğenmeyelim, Rusya'nın, Ukrayna'nın (NATO'ya katılım yönünde kullandığı) ulusal iradesini, Rus nüfusun yaşadığı bölgelerin *kendi kaderini tayin hakkını* desteklemek bahanesiyle çiğnemeye çalıştığını, bu hakkı kullanan bölgesel iradeleri ise, Ukrayna'nın ulusal iradesini yok etmek için araçsallaştırdığını gösteriyor.

Askeri operasyonunu *ulusların kaderlerini tayin hakkı* gibi demokratik bir hakka referansla gerekçelendirmek durumunda kalan Rusya yönetimi, diğer yandan, Ukrayna diye bir ulusun olmadığını, bu yüzden bu hakkın Ukrayna'ya uygun olmadığını ileri sürerek kapitalizmin ulusal sorundaki çözüm çizgisini de sergiliyor; kendine yaradığında hakkı savunuyor, yaramadığında karşısındakini ulus olarak görmüyor! "Ukrayna'nın bir devlet olarak varlığı Lenin'in hatasıdır" diyen Putin, Donetsk ve Luhansk'ın bağımsızlığı ve ileride muhtemelen Kırım gibi Rusya'ya katılımı için Leninist *kendi kaderini tayin hakkına* başvurmasındaki çelişkiyi pek sorun etmiyor. Putin'in "Ukrayna diye bir ulus ve devlet olmadığı" iddiasına karşın, bu askeri harekâtın geride bıraktığı yıkım Ukrayna milliyetçiliğinin daha güçlü gelişmesi ve kökleşmesi için çoktan verimli bir toprak haline geldi bile!

Emperyalizmin hegemonyasını tesis etmek için istismar ettiği konuların başında ulusal sorunlar gelmektedir. Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı ve bazı bölgeleri işgal etmesi, emperyalist dünyanın 'karnesini temize çıkararak' ulusların bağımsızlığının ve güvenliğinin teminatı' rolünü oynamasına zemin sağlamaktadır. Doğu Avrupa ülkelerinden sonra İsveç ve Finlandiya da bu ortamda NATO'ya üye olmak için sıraya girdiler. Geçmişte SSCB'yi Rus İmparatorluğu'nun devamı, kılık değiştirmesi olarak görenler, sosyalist dönemin milliyetler meselesinde yaptığı kimi yanlışlar üzerinden SSCB ile bugünkü Rusya Federasyonu arasında da benzer bir bağlantı kurmaktadır. Bu çarpıtmada kullanılan maddi dayanakların, çöken sosyalizmin geride bıraktığı mirasın içinden derlendiği unutulmamalıdır. Rusya'nın bugünkü hatalarının nelere mal olacağını kestirmek zor olmasa gerekir.

Ukrayna savaşı, Putin'in Ukrayna diye bir ulus ve devlet olmadığına olan inancından çok, NATO'nun Ukrayna'ya yerleşmesini engellemek amacıyla başlatılmıştır. Ancak Putin'in hayalindeki Rus İmparatorluğu'nun maddi temellerinin var olup olmamasından bağımsız olarak, emperyalist devletlerin öngörü ve planlarının işlediği savaş, Putin ve Rusya'nın emperyalizmin 'provokasyonuna geldiğini' gösteriyor. Rusya'nın uzun sürecek bir çatışma içinde tutulması, bir adım sonrasında Çin'in açık hedef haline getirilmesi de emperyalist planın beklentisidir. Öte yandan komünizmin bakış açısından, Putin'in, Çin Devletinin başkanı Şi'nin ya da başka herhangi bir kişinin yaptıkları ya da yapmadıkları, emperyalizmin hedeflerini kolaylaştırıp kolaylaştırmadığına, engelleyip engellemediğine ve en nihayetinde –her türden politikanın yürütülmesinde son tahlilde belirleyici olan– işçi sınıflarını ve halkları hangi politikalara yakınlaştırıp yönlendirdiğine göre değerlendirilmelidir. Halkları ve işçi sınıflarını antiemperyalist bir cephede birleştirmenin, emperyalizmin politikalarını boşa çıkarmanın yolu da ulusal sorunlardaki tutarlılıktan geçer.

Doğrusu sosyalizmin içeriden ve doğru temellerde yapılan eleştirisi bilince çıkarılmadıkça, emperyalizmin ulusal sorunları istismar etmesi engellenemez. Kendi tarihimizin dersleriyle donanmış olarak insanlığın yaşadığı bütün sorunların kaynağının kapitalizmden başka bir şey olmadığını anlatabilmek ve kitlelerin örgütlenmesine bu temelde öncülük etmek ancak bu eleştirinin program düzeyinde içselleştirilmesiyle mümkündür. Bunu yapabilecek olan da Putin, Şi, milliyetçi sosyalizmler ya da her türden milliyetçilik değil, işçi sınıflarının bütün dünyadaki eylemini ve hedeflerini ortaklaştırmakla yükümlü enternasyonalist örgütlenme, enternasyonalist bir merkezdir.

Sosyalist sistem için söylenegelmiş olan fıkradaki gibi, işlerin yolunda gittiği ve yol kat edildiği hissini yaratmak için 'treni sallayıp duran', yenilmiş ve sahneden çekilmiş sosyalist sistem değil, şimdi artık kapitalizmin bizzat kendisidir! 'Rusya korkusu'ndan emperyalizmin peşine takılan dünya halklarının götürüleceği yer ancak halklar mezbahası olabilir! Sosyalizmin yenilgisi sonrasında yüzünü kapitalizme dönen kitleler için sorun *bu durumun ne zaman tersine döneceği*, komünistler için ise, *bu gerçekliğin kitlelere ne zaman anlatılabileceği*dir. Doğrusunu söylemek gerekirse, uzun zamandır sorun, bu kısır döngüyü kırabilecek bir komünist işçi partisinin ve enternasyonal bir merkezin yokluğundan başka bir şey değildir.

Ekim Devrimi'nin ürünü olan Sovyet devleti ve bu temelde şekillenen SSCB, geniş bir coğrafyada yaşayan halkların en acil sorunlarının çözümü amacıyla, işçi

likleri demokratik yanına ağır bastığı ölçüde, yine demokratik hareketin desteğini hak edemez.” (*Kurtuluş Sosyalist Dergi* 8, Aralık 2003, s. 103-4)

“... işçi sınıfının, komünizmin özgürlüğü, bağımsızlığı, ulusal hareketin işçi sınıfının sosyalizm mücadelesi açısından desteklenmesinin önkoşuludur.” (*Kurtuluş Sosyalist Dergi* 8, Aralık 2003, s. 106)

Ulusal sorunun söz konusu olduğu durumda tutum saptanırken sorunun bu değişik yanları dikkate alınmalıdır. Bu çerçevede *Ukrayna'da sürmekte olan askeri harekât ya da savaş karşısında alınacak tutum öncelikle ve amasız bir şekilde emperyalizmin, NATO'nun yayılmasına karşı çıkmaktır. Bunun için emperyalizmin güncel hedefi olan Rusya'ya, şu andaki hatalarına karşın, savunmak gerekir. Aynı zamanda da Rusya'nın Ukrayna'nın –yardım talep eden' Rus çoğunluklu bölgelerinden öteye– başkent Kiev'e yürüyen, bütününi hedef alan askeri harekâtına karşı çıkmak gerekir.* Bu görev, Rusya'nın emperyalizmin ilerlemesine meşruluk sağlayıp zemin oluşturan hatalarını, yani Putin şahsında cisimleşen iktidarın sınıfsal karakterini teşhir etmeyi zorunlu kıldığı gibi, tam da bununla başlamalıdır!

Kapitalizm, toplumsal sorunların varlığını kendisi dışındaki aktörlere, kötü yönetimlere, kişisel yanlışlara bağlar. Geçmişte, kapitalizmden farklı olarak sosyalist sistemin varlığını sorunların çözümünün engeli olarak gösterirken, şimdi de, sosyalizm sonrasında ortaya çıkan devletlerin 'antidemokratik ve despotik' niteliklerini, 'kayırmacı ve çürümüş rejimlerini' kapitalizmin sorun çözücü potansiyelinin engeli olarak göstermektedir. Ukrayna'daki sözde 'önleyici' müdahalesiyle emperyalist savaş örgütü NATO'nun yayılmasını durdurmaya kalkışan Rusya yönetimi, gerçekten de bugün yaşanan bazı olumsuzlukların sorumlusudur! Söz konusu olan NATO'ya üyelik kararı dahi olsa, Ukrayna'nın ulusal iradesini silah zoruyla, antidemokratik bir şekilde çigneyip yok sayması, kendi saldırısını bölgesel yönetimlerin hamiliğiyle gerekçelendirmesi, emperyalizmin yürüyüşünü durdurmadığı gibi, emperyalist yayılmacılığa 'meşruiyet' de sağlamıştır. Üstelik Rusya'nın ordularıyla Ukrayna'nın sınırlarından girip Kiev'e doğru ilerlemesiyle 'istila' ya da 'işgal'e karşılık gelen bu saldırısı 'emperyalist'likle suçlanmasına yol açmaktadır. Kuşkusuz, dünyanın içinde bulunduğu sorunların kaynağı Rusya'nın yaptığı yanlışlar değildir. Ama işgaller ve askeri operasyonlarla kendini savunmaya çalışmanın tarihsel anlaşmazlıkları, ulusal kin ve nefreti artırmak dışında bir sonuç vermeyeceği ve emperyalizmin yürüyüşünü engellemeyeceği öngörülebilirdi. İşte bu öngörüsüzlük, emperyalizmin hâkimiyetinin güçlenmesi ve yayılması için arayıp da bulamadığı bir ortamı yaratmıştır.

mücadelesine, önderliğine bağlı olduğu– işçi sınıfının ulusal hareket içinde konumu, hakları, özgürlükleridir. Bu temelde, işçi sınıfının ulusal sorunlar karşısında alacağı tutum açısından tek tek sorunların, hakların, taleplerin ya da çözümlerin mutlaklaştırılmaması gerekir; tekil haklar, talepler, mücadeleler genel olarak demokrasiye, demokratik talepler bütününe ve en önemlisi, bunların hepsi sosyalizm mücadelesinin gereklerine tabi kılınmalıdır:

“Demokratik taleplerden birine, bunlardan birisi olan ulusların kaderlerini tayin hakkına uygun düşen bir çözümün başka bir demokratik taleple çelişmesi, hiç de az rastlanmayan bir olasılıktır. Eğer böyle bir çelişki gündeme gelirse, demokratik tutum, parçanın bütüne tabi olarak ele alınması, demokratik talepler bütünüyle çelişen talebin genel olarak demokrasiye tabi kılınmasıdır.” (*Kurtuluş Sosyalist Dergi* 8, Aralık 2003, s. 96)

“... milliyetçilik, kendi ulusunun çıkarlarını temel almak, bunları her şeyin önüne koymaktır. Dolayısıyla milliyetçilik, kendi ulusu üzerindeki ulusal baskıya karşıdır ama kendi ulusunun başka uluslar üzerindeki baskısına karşı değildir. Milliyetçilik, bugün kendi ulusu eziliyorsa ulusal baskıya karşı mücadele etmek ama yarın –hatta belki de mümkün olursa bugünden– fırsatını bulursa başka uluslar üzerinde baskı kurmak, onların egemenlik altına alınmasından yana olmak durumundadır. Bu yüzden, milliyetçiliğin ulusal baskıya karşı mücadelede, ulusun kaderini tayin hakkı mücadelesinde taşıdığı demokratik karakter, başka uluslara, ulusal azınlıklara karşı düşmanlık, ayrımcılık özelliği taşıdığı, kendi ulusunun başka uluslar üzerinde ayrıcalıklarını, hakimiyet mücadelesini geliştirdiği ölçüde yerini anti-demokratik bir karaktere bırakır.” (*Kurtuluş Sosyalist Dergi* 8, Aralık 2003, s. 97)

“Emperyalizme karşı mücadele boyutunun demokrasi mücadelesi bütünlüğü içerisinde önde gelen bir yer tutması, tek tek demokratik taleplerin ve bunlar arasında ulusal sorunun bir bütün olarak demokrasi mücadelesine tabi kılınmaları açısından, belirli bir ulusal mücadelenin değerlendirilmesinde onun emperyalizme karşı tutumuna özel bir önem kazandırır.” (*Kurtuluş Sosyalist Dergi* 8, Aralık 2003, s. 98)

“... ulusal sorunun çözümü, ulusal mücadele de işçi sınıfı için mutlak, kendi başına bir amaç değildir, sosyalizm mücadelesine tabidir.” (*Kurtuluş Sosyalist Dergi* 8, Aralık 2003, s. 98)

“Ezilen ulusun ulusal baskıya, bağımlılığa, ayrımcılığa karşı mücadelesini temsil etmesi itibarıyla, ulusal hareketin haksızlığa, eşitsizliğe karşı mücadele niteliği taşımasından, bu anlamda demokratik bir nitelik taşımasından öteye, bu hareketin hem kendi içindeki ilişkiler, iç demokrasisi, hem de diğer demokratik sorunlar ve hareketlerle ilişkisi, bunlar karşısında aldığı tutum, konum önem taşır. ...

... kendi içerisinde baskıcı, tahakkümcü, anti-demokratik bir karakter kazanan ya da kendi ulusu üzerindeki ulusal baskıya karşı mücadele ederken kendi ulusunun başka uluslar üzerinde ulusal baskı kurmasına yönelen bir ulusal hareket, bu anti-demokratik özel-

sınıfının kendi öz devleti olarak ortaya çıkmıştı. Önemli bir tarihsel deneyimi arkasında bırakmakla birlikte yenilerek sahneden çekildi. Kitleler için kapitalizm dışında bir seçenek arama ve yaratma tecrübesi, nihai çözümüne ancak sınıfsız ve sömürsüz bir toplumda, devletlerin ortadan kalktığı bir aşamada ulaşabilirdi. Sovyetler deneyimi bu yola girmiş, çözümün gelişeceği bir programla ilerlemeye başlamıştı. Sosyalizmin ulusal sorundaki çözüm yöntemi, ulusların eşitlik temelinde birbirleriyle kaynaşması yönündeydi. Bu durumda, çeşitli düzeylerde ulusal özerklikler tanınır, ulusal özellikler gelişirken önceki dönemden devralınan ülke sınırları da ulusların ekonomik ve kültürel bütünleşmesine hizmet edecek şekilde yeniden belirleniyordu. Çözüme, nihai amaca ulaşılması için yararlı olan bu tercih, bir başka durumda, yani sosyalizmin yıkılması ve kapitalizme geri dönüş halinde, sorunun daha da şiddetli geri gelmesini kaçınılmaz kılmış, geçmişten devralınıp aşılamamış sorunlara yeni anlaşmazlık konuları, yeni sınır tartışmaları eklemiştir. Çünkü sosyalizmde sorunun çözümü yönündeki çeşitli gelişmeler, ulusal özerlikler, ülke sınırları, sosyalizmin ve amacının ortadan kalkmasıyla, bu defa tersine, ulusal sorunların daha da şiddetlenmesine, anlaşmazlık konularının daha da artmasına neden olmuştur. Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki Karabağ sorunu, Ukrayna’da Kırım meselesi bu duruma verilebilecek örneklerdendir.

Sovyetler Birliği’nin dağılması, yaşanan sorunlar karşısında gösterilen milliyetçi reflekslerin örgütlenmesi biçiminde yaşanmışsa eğer, bunun nedeni, girilen yolun yanlışlığı değildir. Sosyalizmin meselelerinde varılan olumsuz sonuçlar, tek başlarına, girilen yolun yanlışlığını kanıtlamaya yetmez. Sistemden milliyetçi kopuşlarla ayrılan devletlerin kapitalist emperyalist kampa eklenmeleri sonucu da, sosyalizmin ulusal sorundaki çözüm yönteminin yanlışlığını kanıtlamaz. Kuşkusuz bu çözüm yolunda yanlışlar da yapılmıştır ama bunlar düzeltilebilir türdendir.

Sosyalizmin çöküşüyle birlikte şiddetlenerek geri gelen ulusal sorunlar, milliyetçi kapışmalar, ‘pireye kızıp yorgan yakan’ halkların kapitalizm tercihleri için bugün ödedikleri ve ödemeye devam ettikleri bedeldir. Oysaki sorunun niteliği, bugünden yarına çözümlerini, bir kaç kararname ile aşılmasını zaten imkânsız kılıyordu; ulusal sorunlar da tıpkı devlet gibi ancak sönmümlenme yoluyla aşılabılırdi. Sosyalizm kronik sorunları nedeniyle çökünce, çözülmemiş diğer bütün sorunlar kendilerini milliyetçilik aracılığıyla ve onda cisimleşerek açığa vurdular. Başta Baltık ülkeleri olmak üzere zengin ve gelişmiş üyeler, daha fakir ve geri olanlarla ortaklıklarını daha fazla sürdürmek istemedi. SSCB’nin dağılması, kapitalizme ve ulusal devletlere dönüş biçiminde gerçekleşti. Sosyalizmin çöküşü, bu

yönüyle toplumsal mülkiyetin talanı biçiminde yaşanan milliyetçi bir özelleştirme olarak tanımlanabilir. Milliyetçilik maskesini kullanan bir grup eski parti bürokrati oligarklaşarak, yeni kapitalist sınıfları oluşturdular.

Sosyalizmi geçmişte bir ülke temsil etmediği ve edemeyeceği gibi, hâlihazırda dünya ölçeğinde politik gelişmeleri belirleyecek sosyalist bir ülkenin bulunmaması da sosyalizmin maddesinin yok olduğu anlamına gelmez. Emperyalizmin önüne set çekebilecek tek güç, halen bir bütün olarak işçi sınıfı ve her bir ülkedeki parçalarıdır. Her bir ülkedeki işçi sınıfları halklara öncülük edip demokratik talepleri sahiplenmedikçe, NATO'nun yayılmasına karşı eylemlerini yükseltmedikçe, emperyalist savaş örgütlerini dizginlemek mümkün değildir. Tarih bilgisi, tarihin ve toplumun hareketine, hareketin niteliğine, kısa, orta ve uzun vadede gösterdiği eğilimlere göre tanımlanabilir. Tarih kısa ve orta vadede geriye dönüşler, savrulmalar yapabilmekteyse de, uzun vadede insan toplumları için bir ilerleme ortaya koyarak bugüne kadar gelmiştir. Bundan sonrası için bir istisna olmayacaksa eğer, yeniden ileriye dönük toptan bir kazanım, ancak bu kazanımların önündeki en önemli engelin, yani kapitalizmin aşılmasıyla mümkün olacaktır. Aksi halde, ilerleme şöyle dursun, toptan bir yok oluş, çürüme ya da –ironik de olsa öncelilerden daha kötü bir seçenek sayılmaması gereken– ‘barbarlık’ ile karşılaşmak kaçınılmazdır. Bugünkü sıcak çatışmalara, ‘savaş tamtamları’na bakarak, eğer bir yok oluşa değilse ‘barbarlığa doğru’ ilerlediğimizi söyleyebiliriz. Bu durumun değişmesi ancak kapitalizmin aşılmasıyla mümkün olacaktır. O halde ulusal sorunların yanıtları yine sosyalizmde aranmak zorundadır.

Sosyalizmin çöküşü sonrasında işçi sınıfının kazandığı mevziler yitirilmiş, mücadelesi gerilemiş olsa da, bugün tarihin ilerlemesi yine işçi sınıfının egemenliğinde kapitalizmin aşılmasına, sınıfların ve devletlerin ortadan kaldırılmasına bağlıdır. Tarihsel bir sistem olarak kapitalizm insanlığın ve doğanın geleceğini tüketerek var olmakta, kendini ancak insanlığı çürüterek var edebilmektedir. Ne var ki kapitalizmin yarattığı sorunların çözüm olanakları yine bizzat kapitalizm tarafından her gün yeniden ve yeniden üretilmeye devam ediyor. İşçi sınıfının dünya tarihsel planındaki tercihi olarak sosyalizm bu nedenle kapitalizme alternatif arayan bir ütopyanın hayali değil, kapitalizmin ortaya koyduğu çözüm olanaklarının tarifidir. Emperyalizmin yürüyüşünü tek adam diktatörlüklerinin ya da sonradan olma kapitalist devletlerin durdurması mümkün değildir. Bu işin öncülüğünü, bütün dünyadaki işçi sınıfları ve onların ortak enternasyonalist örgütlenmesi yüklenmedikçe bu yürüyüş durdurulamaz.

Tutarlı bir antiemperyalist çizgi ise, ancak ve ancak kapitalizmin aşılması perspektifiyle oluşturulabilir. Sosyalizmin çöküşünden sonra kapitalizmi bayrak edinmiş devletlerin antiemperyalizmleri bu nedenle çelişkiler ve çeşitli türden tutarsızlıklarla malumdür. Çünkü kapitalist-emperyalist ülkelerde olduğu gibi yeni kapitalist ülkelerde de en korkulan şey kitlelerin politikaya aktif katılımı ve bunun mantıklı sonucu olabilecek işçi sınıfı iktidarlarıdır. Oysa tutarlı bir antiemperyalist çizgiyi işçi sınıflarından başka bir yerde aramak, emperyalizmin işgal ve yayılmacılığına maddi zemin sunmak dışında bir sonuç vermez. Rusya ya da Çin, emperyalizmin hedefinde olsalar da kitlelerin inisiyatifine dayanan bir çizgiye sahip olmadıkları sürece emperyalizm karşısında kaybetmeye ve gerilemeye yazgılıdır. Emperyalistlerin dünyayı kana bulayacak planlarını, başta emperyalist ülke halkları olmak üzere kitleler temelinde yükseltilmesi gereken işçi sınıfı mücadelesi bozabilir ancak! Bunun dışında bir antiemperyalist mücadele hattı, geçici kazanımlar, kısmi başarılar elde etse de emperyalizmin uzun yürüyüşünü durduramaz.

Ukrayna sorunu, saldırıya uğraması, ulusal egemenliğinin ihlal edilmesi bakımından ulusal sorundur. Emperyalizm tarafından kuşatılıp köşeye sıkıştırılarak güçsüzleştirilmeye çalışılan Rusya açısından da sorun egemenlik sorunu ve ulusal sorundur. Yine dünyanın bütünü açısından emperyalizm sorunu, ezen ve ezilen uluslara bölünme, dünyanın büyük çoğunluğunun bağımlılık altında, ulusal baskı altında tutulması ve ulusal sorunun genelleşmesidir. Yani çatışan taraflar için sorun birer ulusal sorundur ama bu sorunların tarafların uygulamaya kalkıştıkları biçimde çözümleri birbirleriyle çelişir. Farklı ulusal sorunların çözümü konusunda ortaya çıkan bu çelişki olağandışı değildir; genel olarak demokrasinin, demokratik hakların yapısından, özel olarak ulusal sorunun demokratik haklar bütünü içindeki konumundan kaynaklanır. Ulusal mücadeleler içerisinde milliyetçilik hâkim olduğu ölçüde, kendi ulusu üzerindeki baskıya karşı mücadele eden, bu açıdan demokratik nitelik taşıyan hareket, aynı zamanda başka uluslara karşı baskı uygulamasıyla antidemokratik nitelikler barındırır. Dolayısıyla genel olarak demokratik kazanımlar, demokrasi mücadelesi açısından söz konusu ulusal hareketlerin demokratik yanlarını destekleyen antidemokratik yönlerine de karşı çıkmak gerekir. Ulusal hareketin ne kadar demokratik olduğunun başta gelen bir ölçütü de –ulusal sorun dâhil bütün demokratik sorunların sonuna kadar, tutarlı biçimde çözülebilmelerinin, gücüne,